

Militære udtryk og forkortelser

I lægdsrullerne støder man ofte på forkortelser, der har at gøre med militære udtryk og vendinger. Skrivemåden er selvfølgelig afhængig af den enkelte skrifters håndskrift, men selve forkortelserne er ikke nødvendigvis hjemmelavede. I slutningen af 1800-tallet blev der udsendt to anordninger om forkortelser og vedtegninger, og listen her er baseret på dem.

A.C.....Artilleri Corpset	D.L.....Dette lægds	Gmd.....Gaardmand
Afd.....Afdeling	Drag. 5 Rgt.....Dragons 5 ^{te} regiment	Gmds. pas.....gaardmandspas
Afgb.....Afgangsbevis (?)	Dress: artill.....Dresseret = uddan	G. t. F.....Garder til Fods
Afg. L.....Afgangs Listen	net ved artilleriet	G. u.....Gaar ud
Afg. t.....Afgaaet til		
Atp.s.....Amtspas	eft.....efter	H. paa.....Højre
A.R.....Artilleri Regiment	Ei m. s. T.....Ei mødt i samme	H. l. R.
Art.....Artilleri	Tilstand	H. L. R. 1.....Holstenske In-
Art. Batl.....Artilleribataljon	E.K. 1.....Mandskab til søværnet	fanteriregiment
Aux. C.....Auxiliær Corps	E.K. 2.....Gardere	Holstenske regi-
	E.K. 3.....Ryttere og artilleriets	ment og Hol-
	trænkonstabler	stenske lansener
Bal.....Bataljon	E.K. 4.....Ingeniører, artilleri-	Regiment evt.
Bat.....Batteri	ets konstabler og	livregiment
B. Br.....Borger Brev	håndværkere	
Beg.....Begiert (begært)	E.K. 5.....Værnepligtige, som	Hkorn.....Hartkorn
Beh.....Behandles	ikke er egnede til	Holst:.....Holstenske
Behl.....Behandling	nogen af de andre	
Bl.	grupper	J.C.....Jæger Corpset
Br.....I de ældste lægdsruller	ER.....Ekstra Rulle	J Mst.....Justitsministeriet
er der personer, som	Erkl.....Erklæring	Jæg.....Jæger
kaldes "Bl" eller	erl.....erlagt	
"Br"mand. Det er dem,	E.T.V.....Endeligt Tings Vidne	Kass. att.....Kassationsattest
der slettes af rulle.	Ex: Skolen.....Exerser Skolen	Kbh. Inf. R.....Københavns
B.S.....Bornholms Sørulle	Ext. Sess.....Extrasessionen	Infanteriregiment
B.s.L. som o. A...Bør søge Læge,	Extr.....Extra	
som overdrages Amtet	F.B.	K.R.
Btk.	Fl. bev.....Flytte bevis	K.r.
BTK.....Batterikusk	F.G.....Fod Garder	Kong: R:
	f. L.....fra Lægd (+ lægds-	Kong. Rgt.....Kongens Regiment
	og soldaternummer)	(K.R. også
Comp.	F. l. R.....Falsterske/Fynske	"Kronens Regi-
Compagni.....Kompagni	infanteriregiment	ment" eller "Krigs
Corps.....Korps	Forl.....Forlover = kautionist	Reserven")
Can. Resl.	Forst.	K.P.R.....Kronprinsens Regiment
C.R.....Canceliets Resolution	Frstkn.....Forstærkningen	Krg. Res.....Krigs Reserven
Cass.	F.R.....Fynske Regiment (f.	Kr Min Res (Resol).....Krigsmini-
Cassabel.....kassabel	R. = forrige Rulle)	steriets
Caut.	Fra 1 del.....Om en person, der	Resolution
Cautious.	er overført fra første	Kron. R.....Kronens Regiment
Cautionist.....kaution/kautionist	del (landrullen) til	Kstm.
Cav.	anden del (sørullen).	Kysmtml.....Kystmilits
Caval.	Det modsatte ses	
Cavalleriet.....kavalleriet	også.	Lands.
Comd.	frfl.....fraflyttet	L ds
Commanderet.....kommanderet	f. S.	Ldsd
Com: Serg:	F. S.	Ls
Commander Sergeant...komman-	Følges:.....Følgeseddel	LS.....Landsoldat
dersergeant	f. T.....for Tiden	L. B.
	f. T. utjstd....for Tiden utjenstdygtig	Lin Bat.....Linie Bataljon
Const.	Gard.....garder	ldno
Cst.	G.B.E.S.....Gaard Bruger	Ltno
Constabel.....konstabel	Enkes Søn	In.....Lodtrækningsnummer
	G.H.....Garder Husar	L. D.....Land Dragon
d.t	Gl. M. S.	Legit.....legitimerer
D.T.....Dette år	G. M. S.....Gammel Mands Søn	lett I B.....Lette Infanteri Bataljon
DL		L I B.....Linie Infanteri Bataljon
DRL		Lette Infanteri Bataljon
Dron. L.R..Dronningens Livregiment		L M H.....Lægmandshjælp
		L R 1.....Liv regimenter (= egtl.
d. L.		Dronningens

	Livregiment)	Infanteriregiment eller Slesvigske infanteri regiment	udt.....udtjent (udt. Sold. = udtjent Soldat)
L R 2			uh.....uhinderlig
L. Rytter.....	Land Rytter		U. R. Ungdoms Rullen
Lægds Sv.....	Lægds Svar	Sjell.....Sjælland	utingl.....utinglæst
M.....(+ årstal) maj måned det givne år		Skarpsk. C.....Skarpskytte Corps	U. T. M.... uegnet til militærtjeneste
M 1		Skol.....Skolelærer	Uts.....uegnet til soldat
MA 1.....	Militærarbejdere ved Søværnet	Skr.....	udygtig til soldat
M 2		efter Skr.....efter Skrivelse	uduelig til soldat
MA 2.....	Forplejningskorpssets mandskab (1855-69 = Infanteripionerer og ambulancesoldater)	S. L.....Sølemit	Utspas.....utjenstedygtighedspas (?)
M 3		S. L. R.....Sjællandske (Rytter) Regiment eller Sjællandske Landsener regiment	V. paa.....venste
MA 3.....	Hestepassere og køresvende	S. M. S.....Svag Mands Søn	V og B.....Vand og brød
M 4		S. R. R..Sjællandske Rytterregiment	Vpl.
MA 4.....	Øvrige militærarbejdere	S. S. J. C.....(Stamrulle?) Sjæl- landske Jæger Corps	Vpls.....Værnepligtsloven
Nat.....	National (soldat)	s. T.	
N. L. R.....	Norske Liv Regiment	S. T.....samme Tilstand	
n. S.....	næste Session	st.....staaende	
o.A.....	overdrages Amtet opdaget (+ årstal)...betyder, at per- sonen ikke før har stået i lægdsrul- len, men at man har opdaget ham og sørget for, at han blev indført det pågældende år	st. H.	
Opl.....	Oplysning	st: Hær.....staaende Hær	
Ovcppl.		St. R 1.....Staden Københavns rulle	
Overc.....	Overcomplet	St. R	
P. C. R.....	Prins Christians Regiment	Str. i...i Stamrullen ved regiment X	
P. F. R.		S. T. t. t. T.....Samme Tilstand	
Pr. F. R.....	Prins Frederiks Regiment	tjenlig til Tranikus	
P. F. I. R...	Prins Frederiks Infanteriregiment	s. u. C.....sættes under Cur	
Pgfgr.....	Pegefinger	Sv.....Svar	
Plovdr: Hmd.....	Plovdrivende Husmand	Sæl.....Sjællandske	
Pr. Att.....	Præste Attest	Søev: Comd.....Søevant, Commanderet	
Pr. og Skol. Attest n. S....	Præste og Skolelærer Attest næste Session	td.....tjenstedygtig	
Prot.....	Protokol	til 1 del.....Om en person, der er overført til første del (landrullen) fra anden del (sørullen). Det modsatte ses også.	
p.t.....	paa tiden	till.....tilladelse	
S (+ årstal).....	betyder, at vedkom- mende var soldat i det pågældende år	T. K.....Trainkusk	
s.d.....	samme dato	Trk.....Trainkuske eller Trainkon- stabler (ofte i forbindelse med forkortelsen t.t. = tjenlig til)	
Ses		Trkdsk.....Trainkusk	
Sess		t. S.....til Sessionen	
Ss.....	Session	T. Sk.....tinglæst Skøde	
Siel. R. R.....	Sjællandske Rytteriregiment	tstd.....tilstand	
Siell. Sk		tstd.....tjenestedygtig	
Siæl. Sk. C.....	Sjællandske Skyttekorps	t.t.....tjenlig til (herefter næv- nes den form for tjenes- te, som man mener at vendumende er egnet til)	
S. i F.		T. V..... Tingsvidne	
S. i Forst....	Soldat i Forstærkningen	U. A.....Uskrivnings-Aar (ind kaldelsesår?)	
S. J. C.		Ucf.	
S. I. C.....	Sjællandske Jægerkorps	U. conf.....Uconfirmeret (ukonfir- meret)	
S. J. R.		ud.....udygtig	
S. I. R.....	Sjællandske	Udpas	
		udth. Pas.....Udygtighedspas	
		udress....."udresseret" (= uøvet)	
		uds:.....udsættelse	
		udsk.....udskrevet	
		udbl.....udeblivelse, udeblevet	

